Ministerie van Asiel en Migratie

> Retouradres Postbus 20011 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Directoraat-Generaal Migratie

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20011
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-asiel-en-migratie

Onze referentie
7051512

Datum 16 november 2026
Betreft Voortgang aanpak overlastgevende asielzoekers

Overlast en criminaliteit door een deel van de asielzoekers zetten de veiligheid op straat en in de opvang onder druk en raken medewerkers in de keten, inwoners en ondernemers. Daarom versterkt dit kabinet de aanpak van overlastgevend en strafbaar gedrag. Met deze brief informeer ik u over de voortgang van de maatregelen. Daarnaast ga ik in op meerdere moties en toezeggingen die hierop betrekking hebben.

De indeling van de brief is als volgt: ik start met de stand van zaken van de landelijke persoonsgerichte aanpak, gevolgd door de maatregelen onder de vier pijlers van de nationale aanpak overlast; snel beslissen in de asielprocedure, lik-op-stuk bij crimineel gedrag in de openbare ruimte, maatwerk bieden in de opvang en inzetten op terugkeer. Tot slot ga ik nader in op de aanpak van overlast in het openbaar vervoer.

Landelijke persoonsgerichte aanpak
Sinds september jl. is een landelijke casustafel operationeel om overlast en criminaliteit van rondtrekkende vreemdelingen, waaronder Syrische jongeren, aan te pakken. Het doel van deze aanpak is om casusregie te voeren op deze mobiele, complexe doelgroep. Gemeenten werken samen met COA, IND, DTenV, Nidos, de ketenmariniers, politie en het Openbaar Ministerie aan passende interventies om overlast terug te dringen en de veiligheid in de openbare ruimte te vergroten. De landelijke persoonsgerichte aanpak fungeert als aanvulling, wanneer een lokale persoonsgerichte aanpak in de gemeente met inzet van lokale structuren geen uitkomst biedt.
De kern van de aanpak is een tweewekelijkse landelijke casustafel, voorgezeten door een persoonsgerichte aanpak-expert, waarbij betrokken partners casuïstiek prioriteren en regie voeren. Uitgangspunt is heldere normstelling: overlast en strafbaar gedrag worden niet geaccepteerd en leiden tot snel en zichtbaar optreden, variërend van strafrechtelijke en bestuursrechtelijke maatregelen (zoals gebiedsverboden en meldplichten), vreemdelingenrechtelijke stappen (inclusief vrijwillig of gedwongen vertrek bij onrechtmatig verblijf) en inzet op zorg en begeleiding. Agendering op de landelijke operationele tafel vindt uitsluitend plaats bij meervoudige overlast op verschillende plekken, het ontbreken van binding aan één gemeente en wanneer de reguliere lokale aanpak onvoldoende effect heeft. Het afschalen van interventies vindt pas plaats na duurzame stabilisatie en het beëindigen van overlast.
Hiermee kom ik tegemoet aan de motie van het lid Boomsma[1] om in samenwerking met gemeenten, het COA en andere betrokken instanties met een landelijk actieplan te komen voor een toenemend aantal jonge alleenstaande Syrische asielzoekers dat afglijdt richting overlast en criminaliteit.

[1] Kamerstuk 19 637, nr. 3413.

De Taskforce Gegevensdeling van het ministerie van Justitie en Veiligheid, met expertise in de praktijkgerichte aanpak van knelpunten, begeleidt de komende maanden het proces met alle betrokken partners om de samenwerking waar mogelijk zodanig in te richten dat gegevensdeling zorgvuldig, rechtmatig en werkbaar is. Langs die lijn doe ik de motie gestand van het lid Ceder[2] over gegevensdeling van asielzoekers die overlastgevend gedrag vertonen.
Ook wordt hiermee gestand gedaan aan de toezegging van 8 april 2026[3] om per brief uiteen te zetten hoe de persoonsgerichte aanpak eruit ziet en welke rol gegevensdeling speelt.

Asielprocedure
De IND zet met een interventieteam de prioritaire behandeling voort van aanvragen van asielzoekers die overlastgevend gedrag vertonen. De DTenV is direct op het interventieteam aangesloten voor het vertrektraject. Van zaken die via het interventieteam instromen bij DTenV, wordt de voortgang op casusniveau bewaakt en gemonitord door het Thematisch Team Overlastgevende Vreemdelingen (TTOV).

Lik-op-stuk
Het Openbaar Ministerie zet ten aanzien van asielzoekers die misdrijven plegen in op lik-op-stuk. De bestaande routekaart voor ZSM[4] bevat handvatten en beoogt bij te dragen aan het (vaker) nemen van een effectieve afdoeningsbeslissing van asielzoekers die overlastgevend gedrag vertonen. Vanuit de vreemdelingenportefeuille binnen het Openbaar Ministerie wordt de focus en routekaart opnieuw onder de aandacht gebracht binnen de organisatie om toepassing hiervan te bevorderen.

Intimidatie asielzoekers en vrijwilligers
De moties van Westerveld[5] en Baarle en Ergin[6] roepen op om intimidatie van asielzoekers tegen te gaan en COA en gemeenten bij te staan in het waarborgen van privacy van asielzoekers en vrijwilligers.
Op COA-terrein is filmen door derden zonder toestemming niet toegestaan. In de openbare ruimte mag in het algemeen worden gefilmd, maar daarbij moet rekening worden gehouden met de rechten en belangen van de betrokkenen. Geweld, intimidatie en doxing van asielzoekers en vrijwilligers zijn onacceptabel en strafbaar. Daartegen wordt adequaat opgetreden. Het lokaal gezag bepaalt per situatie de passende inzet. De politie handhaaft de openbare orde onder gezag van de burgemeester en treedt bij strafbare feiten op onder gezag van het Openbaar Ministerie, dat ook beslist over strafrechtelijke vervolging.
Bij een verstoring van de openbare orde kan de burgemeester bestuurlijke maatregelen treffen, zoals het opleggen van een gebiedsverbod, groepsverbod of een meldplicht (art. 172a Gemeentewet), het inzetten van een noodbevel/-verordening (art. 175/176 Gemeentewet) of maatregelen op grond van de lokale Algemene Plaatselijke Verordening. Overtreding hiervan leidt tot strafrechtelijke afdoening. Het kabinet

[2] Kamerstuk 36855, nr. 10.

[3] Toezegging Wetgevingsoverleg Novelle aanpassing strafbaarstelling illegaal verblijf (36 855)

[4] ZSM staat voor Zorgvuldig, Snel en op Maat; een netwerk van Openbaar Ministerie, de politie, Slachtofferhulp, Raad voor de Kinderbescherming en de reclassering met als doel snelle behandeling van strafzaken waar niet altijd een rechter voor nodig is.

[5] Kamerstuk 19 637, nr. 3588.

[6] Kamerstuk 19 637, nr. 3598.

ondersteunt het lokale gezag en het COA in deze aanpak. Langs die lijn doe ik de moties van Westerveld[7] en Baarle en Ergin[8] gestand.

Opvang

Om COA-opvanglocaties voor bewoners, medewerkers en omwonenden veilig en leefbaar te houden, is tijdig en consequent optreden tegen overlastgevend gedrag noodzakelijk. Bij brief van 16 oktober jl. heb ik uw Kamer reeds geïnformeerd over de extra maatregelen om intimidatie en geweld tegen christelijke asielzoekers en andere kwetsbare bewoners tegen te gaan.[9]

Coalitie van Perspectief

De Coalitie van Perspectief is een nieuwe werkwijze die is geïnitieerd vanuit het COA om integrale en regionale samenwerking rondom de jongeren in de amv-opvang te bevorderen.[10] Dit samenwerkingsverband heeft als doel om meer gemeenten bereid te krijgen om duurzame amv-opvang te realiseren en tegelijkertijd het toekomstperspectief van deze jongeren te verbeteren. Het COA werkt in dit kader nauw samen met partners zoals Nidos, het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), gemeenten en de VNG om uitdagingen rondom opvang, zorg, huisvesting en onderwijs aan te pakken. Dit versterkt het perspectief van jongeren en draagt op die manier bij aan het tegengaan van eventueel overlastgevend gedrag. De ambitie is om de komende tijd deze samenwerkingsvorm verder uit te breiden, om in gezamenlijkheid de alleenstaande jongeren beter te kunnen ondersteunen in o.a. opvang, begeleiding, onderwijs, werk en huisvesting.

Proces uitbreiding vtl

In de afgelopen periode is middels een pilot ervaring opgedaan met de verscherpte toezichtlocatie (vtl) in Budel en Ter Apel. Evaluatie leert dat de vtl een effectieve interventie is bij de doelgroep van volwassen alleenreizende mannelijke asielzoekers die overlastgevend gedrag vertonen. De combinatie van een prikkelarme, afgeschermde omgeving met een intensief programma en extra begeleiding gericht op gedragsverandering blijkt een waardevolle toevoeging aan de opvangcentra. Hiermee is de vtl inmiddels geen pilot meer en bevindt deze zich in een fase van doorontwikkeling. De inzet van dit kabinet is om het aantal verscherpte toezichtlocaties uit te breiden. Vanaf 2027 wordt ook structureel 6 miljoen euro beschikbaar gesteld voor deze uitbreiding. Bestuurlijke bereidheid om de uitbreiding te faciliteren, blijft daarbij onmisbaar.
In samenspraak met het COA wordt de komende tijd een plan van aanpak uitgewerkt voor een stapsgewijze uitbreiding van de vtl. Daarmee geef ik uitvoering aan de motie van het lid Ceder.[11]

Politiecapaciteit

Naar aanleiding van de ambitie in het coalitieakkoord en zoals benoemd in mijn beleidsbrief van 24 april 2026 wordt er in overleg met politie, Justitie en Veiligheid en lokaal gezag uitwerking gegeven hoe structureel hogere politie-inzet mogelijk gemaakt

[7] Kamerstuk 19 637, nr. 3588.

[8] Kamerstuk 19 637, nr. 3598.

[9] Reactie op brief LGBT Asylum Support inzake onveilige situaties bij asielzoekers en Zwartboek Geloofsvervolging in de Nederlandse opvang

[10] Amv: alleenstaande minderjarige vreemdelingen

[11] Kamerstuk 36 855, nr. 12.

kan worden voor gemeenten met een aanmeldcentrum binnen het politiebestel en welke keuzes dit vraagt. In samenspraak met de minister van Justitie en Veiligheid zal ik nog dit jaar in gesprek gaan met de politie en het lokaal gezag over de wijze waarop vanuit AenM voor de lange termijn structurele politiecapaciteit wordt gefaciliteerd. Daarnaast zal ik, waar mogelijk, in gesprek gaan om aandacht te vragen voor de verdeling van politiecapaciteit op korte termijn, onder andere vanuit de investeringen vanuit het kabinet voor 'meer agenten in de wijk.'

Bevoegdheden politie en boa's op COA-terreinen
De motie van het lid Van der Plas[12] verzoekt te onderzoeken of COA-terreinen juridisch kunnen worden aangewezen als gebieden waar politie en boa's hun bevoegdheden kunnen uitoefenen. De motie stipt een reëel probleem aan, namelijk de overlast en incidenten die momenteel op en rondom een deel van de COA-locaties worden ervaren. De verzochte oplossingsrichting biedt echter geen duurzame oplossing.

In de huidige situatie zijn COA-terreinen besloten plaatsen met gecontroleerde toegang. COA-terreinen zijn geen openbare ruimte omdat dat niet volgt uit bestemming of feitelijk gebruik. Van belang is het onderscheid tussen openbare ruimte en openbare plaats. Openbare ruimte is een door de gemeente aangewezen buitenruimte binnen één woonplaats en dient vooral als administratieve registratie.[13] Openbare plaats is een plaats die krachtens bestemming of vast gebruik openstaat voor het publiek en ziet op feitelijke toegankelijkheid en gebruik.[14]

Dat een COA-terrein besloten is, betekent niet dat de politie er niet kan optreden. De bevoegdheden van de politie zijn taakgebonden, niet primair locatiegebonden. COA werkt voor handhaving op huisregels en de aanpak van overlast samen met politie en gemeenten; bij strafbare feiten schakelt het COA de politie in. De politie mag een besloten terrein betreden wanneer dat noodzakelijk is voor de uitvoering van haar wettelijke taak, bijvoorbeeld bij noodhulp, een heterdaad, een aanhouding of bij een opsporingsonderzoek. Ook voor de handhaving van de openbare orde kan de politie op besloten terrein optreden wanneer incidenten de openbare orde in de aangrenzende openbare ruimte verstoren of dreigen te verstoren.

Gemeentelijke boa's in domein I (Openbare Ruimte) richten zich op feiten op of aan de openbare weg of openbare plaats en hebben geen taak op besloten terrein; toegang is slechts mogelijk met toestemming of in gezamenlijke acties. Op de handhaving- en toezichtlocatie in Hoogeveen worden boa's van Dienst Vervoer en Ondersteuning (DV&O) (domein VI) ingezet voor toezicht en handhaving op grond van de Vreemdelingenwet 2000.

De status (openbaar of besloten) van een locatie wordt bepaald door feitelijke inrichting en bestemming, niet door een louter administratieve aanwijzing. Het administratief "aanwijzen als openbare ruimte" via de Wet basisregistratie adressen en gebouwen (BAG) verandert de feitelijke status niet en levert geen extra handhavingsbevoegdheden op. Het maken tot "openbare plaats" vergt feitelijke openstelling (verwijderen van hekken/toegangscontrole) en verschuift het beheer richting gemeente. De meerwaarde

[12] Kamerstuk 19637, nr. 3512.

[13] wetten.nl - Regeling - Wet basisregistratie adressen en gebouwen - BWBR0023466

[14] wetten.nl - Regeling - Wet openbare manifestaties - BWBR0004318

daarvan is beperkt. Hooguit wordt de zelfstandige inzet van gemeentelijke boa's op handhaving van APV-feiten dan mogelijk.

Daartegenover staan duidelijke nadelen. Openstelling tast het woon- en privacykarakter aan, vergroot de instroom van ongewenste bezoekers en kan leiden tot onrust en escalatie. Ook schuiven verantwoordelijkheden en capaciteitsvragen richting gemeente en politie, zonder dat dit automatisch tot prioritering of extra inzet leidt. Een effectievere aanpak ligt daarom niet in het wijzigen van de juridische status van COA-locaties, maar in het versterken van de samenwerking tussen COA, beveiliging, gemeente en politie, het maken van lokale veiligheidsafspraken en het gericht inzetten van bestaande bevoegdheden waar dat noodzakelijk is.

Terugkeer
Het kabinet zet alle beschikbare wettelijke middelen in om asielzoekers die overlastgevend en/of crimineel gedrag vertonen zo snel mogelijk vast te zetten en uit te zetten, binnen de rechtmatige kaders.
Met de inwerkingtreding van het EU Asiel- en Migratiepact zijn extra instrumenten beschikbaar, waaronder versnelde (grens)procedures, en versterkte gegevensuitwisseling via Eurodac.
De Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring (Wtvb), op 13 oktober jl. aangenomen in de Eerste Kamer, bevat elementen die bijdragen aan een effectiever terugkeerproces. Zo kunnen vreemdelingen gevorderd worden om te verschijnen bij een vertrekgesprek of bij een presentatie in persoon bij een ambassade van het (mogelijke) land van herkomst met het oog op de vaststelling van de identiteit en/of nationaliteit. Een dergelijke vordering kan met de sterke arm worden afgedwongen. Langs die lijnen wordt de motie van het lid Ceulemans[15] gestand gedaan.

Initiatieven TTOV
Het Thematisch Team Overlastgevende Vreemdelingen van DTenV zet zich middels verschillende initiatieven in voor een voortvarende terugkeerprocedure voor overlastgevende vreemdelingen. Zo heeft TTOV de mogelijkheid gesignaleerd om vreemdelingen met drie of meer Eurodac-treffers in vreemdelingenbewaring te stellen. Deze pilot wordt momenteel uitgevoerd in Ter Apel, in nauwe samenwerking met de lokale AVIM, DV&O, COA en IND. Daarnaast is op initiatief van TTOV een werkwijze ontwikkeld waardoor overlastgevende vreemdelingen van wie de bewaring moet worden opgeheven in beeld worden gehouden door middel van plaatsing op de vrijheidsbeperkende locatie (vbl) en een vrijheidsbeperkende maatregel aldaar. Ook ondersteunt TTOV met inbewaringstelling bij gemeenschappelijke acties van AVIM op plekken waar veel overlast wordt ervaren (met name stations). Vreemdelingen met een vertrekplicht die worden aangetroffen bij deze acties worden, indien mogelijk en waar nodig, in bewaring gesteld ter fine van uitzetting.

Opdracht aanpak overlastgevende (Syrische) asielzoekers
De aanhoudende overlast en criminaliteit door een deel van de asielzoekers, waaronder asielzoekers met de Syrische nationaliteit, zet zowel de migratieketen als de samenleving merkbaar onder druk. Deze problematiek vraagt om een ketenbrede inzet op tijdige en effectieve terugkeer van afgewezen asielzoekers, in samenhang met gerichte handhaving. Er wordt daarom een ketenbrede opdracht gegeven aan de organisaties in de migratieketen. Een deel bevestigt of versterkt wat we ketenbreed al doen tegen

[15] Kamerstuk 19 637, 3532.

overlast. Overlastgevende asielzoekers worden door de IND al prioritair behandeld door het interventieteam. De DTenV gaat in gesprek om vrijwillige terugkeer te regelen en bekijkt extra, gerichte steun voor deze groep (bijvoorbeeld financiële of andere hulp). Daarnaast wordt onderzocht welke rol een zogeheten *'go and see visit*' van Syrische vreemdelingen met een tijdelijke vergunning bijvoorbeeld kan betekenen in het proces naar permanente terugkeer. Het bestaande pakket aan maatregelen tegen overlast zetten we stevig in.
Met de inwerkingtreding van de Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring werken ketenpartners uit hoe zij medewerking aan terugkeer kunnen vorderen, eventueel met inzet van de sterke arm en met opvolging door het Openbaar Ministerie. Zij bereiden ook de verruiming van de ongewenstverklaring voor, die naar verwachting in het eerste kwartaal van 2027 ingaat. Dit alles is extra noodzakelijk zolang gedwongen terugkeer nog niet mogelijk is.

Het kabinet investeert verder in een brede samenwerking met Syrië die bijdraagt aan het verbeteren van de stabiliteit en sociaaleconomische omstandigheden op basis waarvan duurzame terugkeer mogelijk is, zowel op vrijwillige als – op termijn – gedwongen basis. Daarbij zet het kabinet ook in op het versterken van de capaciteit van de Syrische autoriteiten om terugkeer te realiseren en faciliteren.

Openbaar vervoer
Het toenemende aantal incidenten in het openbaar vervoer zet de sociale veiligheid onder druk. Dit vraagt om een brede aanpak, van preventie tot aan handhaving. Zoals toegelicht bij eerdere brief van de minister van Justitie, wordt -in lijn met het voornemen uit de herziening van het boa-stelsel- toegewerkt naar een eigenstandige toegang voor boa's tot de Strafrechtketendatabank (SKDB) en de Basisvoorziening Vreemdelingen (BVV) in 2028, mits juridisch mogelijk. Omdat het ook hier gaat om toegang tot gevoelige informatie, dient het realiseren van de toegang nauwkeurig te worden uitgewerkt. Een solide samenwerking met andere betrokken afdelingen en departementen staat aan de basis van de vereiste voortgang.[16]

Met ingang van 1 oktober hebben ov-boa's toegang tot het Rijbewijzenregister. Hiermee beschikken zij over een belangrijk extra instrument om de identiteit van personen vast te stellen tijdens de uitvoering van hun taken. Daarnaast wordt vanuit het ministerie van JenV ingezet op het stimuleren van intensievere samenwerking tussen vervoerders en politie. Lokaal worden door politie en vervoerders gezamenlijke controles opgezet, waarbij de AVIM incidenteel aansluit. Samen met vervoerders zal nader worden verkend welke (tijdelijke) oplossingen mogelijk zijn. Hiermee doe ik toezegging gestand van 8 april 2026[17] om uw Kamer te informeren over de bevoegdheden van boa's in het ov en de gesprekken met de minister van Justitie en Veiligheid hierover.

Mede naar aanleiding van de op 13 oktober jl. aangenomen moties van lid Ellian en de leden Ceulemans en Goudzwaard, is door de minister van Justitie en Veiligheid in afstemming met de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid en de minister van Asiel en Migratie besloten om de politie de vraag te stellen om te bezien hoe enkele pilots naar Rotterdams voorbeeld kunnen worden uitgevoerd. Daartoe zal de minister van Justitie en Veiligheid op korte termijn met de politie in overleg treden. Bij de verdere uitwerking

[16] Zie in dit verband ook de Kamerbrief Voortgang sociale veiligheid in het ov van 9 oktober jl.

[17] Toezegging 202604-208, Commissiedebat (Veiligheids)situatie op de buslijnen in Ter Apel, 8 april 2026

wordt de Autoriteit Persoonsgegevens betrokken. De Kamer wordt geïnformeerd zodra meer duidelijkheid kan worden gegeven over het verdere proces. De uitbreiding van de RTIC-werkwijze zal slechts op enkele plekken in Nederland gebeuren en is (ook) bedoeld om te leren. De lessons learned worden meegenomen bij het vormgeven van de eerdergenoemde structurele oplossing. De keuzes van locaties zullen in overleg met vervoerders en lokale partners worden gemaakt, waarbij ook de Vechtdallijn wordt betrokken. Daarbij zal met name worden gekeken naar de plekken waar dit het hardst nodig is en waar de samenwerking een positief effect kan hebben op de veiligheid van reizigers en personeel.

Veiligheidsconvenant
Over de naleving van het huidige veiligheidsconvenant inzake de pendelbus tussen station Emmen en Ter Apel vinden momenteel gesprekken plaats, waarbij uitvoering wordt gegeven aan de gemaakte afspraken met betrokken partijen. Bij het sluiten van een herzien convenant voor de pendelbus zal de registratie van incidenten worden meegenomen.

Separaat aan dit convenant wordt gewerkt aan het convenant Sociale Veiligheid Openbaar Vervoer 2027-2031 door het ministerie van IenW en JenV. Uw Kamer zal hierover op korte termijn verder worden geïnformeerd. Op deze manier wordt gestand gedaan aan de toezeggingen[18] aan uw Kamer van 8 april 2026.

Met betrekking tot de aangiftebereidheid bij overtredingen in het openbaar vervoer kan worden gemeld dat dit onderwerp wordt opgenomen in het convenant Sociale Veiligheid in het Openbaar Vervoer 2027-2031. Daarmee wordt gestand gedaan aan de toezegging van 13 februari 2025[19] om de aangiftebereidheid in het openbaar vervoer te bevorderen.

Ter Apel
De schaderegeling voor ondernemers en bewoners van de gemeente Westerwolde is in juni 2026 met terugwerkende kracht operationeel geworden. Het COA en de gemeente Westerwolde hebben nieuwe afspraken gemaakt over uitplaatsing van kansarme aanvragers, gericht op verlichting van de druk op Ter Apel. De effecten worden gemonitord.

Financiering lokale maatregelen
In mei 2026 is circa € 13 mln. toegekend om gemeenten te faciliteren in het nemen van lokale maatregelen in de aanpak van overlast. Voor 2027 wordt de aanvraagronde in november opengesteld.

In de komende periode blijf ik mij, samen met alle betrokken partners, inspannen voor het zichtbaar terugdringen van overlast en het versterken van de veiligheid voor medewerkers, andere bewoners in de opvang, omwonenden en ondernemers. Hun veiligheid en leefbaarheid staan voorop.

De Minister van Asiel en Migratie,

[18] Toezeggingen 202604-209, Commissiedebat (Veiligheids)situatie op de buslijnen in Ter Apel, 8 april 2026
[19] Toezegging 202502-110, Plenair debat over de opvangcrisis in Ter Apel, 13 februari 2025

Bart van den Brink

Directoraat-Generaal Migratie

Datum
16 november 2026

Onze referentie
7051512